

Hillerød Afdeling

Fm. Michael Liesk
hillerod@dn.dk

Hillerød den 5-12-2024

Til Miljø- og fødevareklagenævnet

via Klageportalen www.naevneneshus.dk

Klage over

Tilladelse til udledning af overfladevand fra bassin nr. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 13A og 14 ved Hillerød motorvejens forlængelse til Slænbæk, Havelse Å-systemet.

Vi begrundes klagen med, at udledningstilladelse efter vores opfattelse hviler på falske forudsætninger og fejlagtige antagelser. Vi begrundes nedenfor.

Afgørelserne har til fælles, at de fører til en overvurdering af den nuværende næringsstofbelastning af recipienterne og en undervurdering af belastningen fra de planlagte bassiner. Effekten af dette er, at projektet derved kommer til at fremstå som en miljøforbedring.

Beregninger, der hviler på korrekte forudsætninger, opmålinger i stedet for antagelser, vil kunne afgøre, hvor stor en belastning af recipienterne der er tale om.

Det er DNs opfattelse, at projektet, uden kompenserende tiltag, vil kunne medføre en merbelastning af recipienterne, der er i strid med indsatsbekendtgørelsen §8 stk. 3 og Vandrammedirektivet.

Hillerød Kommune har hermed ikke sikret sig, at udledningstilladelse er lovmedholdelige.

Oprensning af de nuværende bassiner:

”Samlet set er der i dag 5 bassiner i oplandet til Havelse Å. Vejdirektoratet har oplyst, at de 5 eksisterende bassiner ikke har været oprenset side etableringen, hvorfor det er deres vurdering, at der ikke foregår en rensning i bassinerne i dag.” (s 12 i tilladelse til bassin 8).

Hillerød motorvejens forlængelse blev anlagt i perioden mellem slutningen af 1960'erne til slutningen af 1970'erne. (<https://da.wikipedia.org/wiki/Hiller%C3%B8motorvejen>)

Vejdirektoratets oplysning om, *at de 5 eksisterende bassiner ikke har været oprenset side etableringen*”, indebærer således, at bassinerne ikke er blevet oprenset i en periode på ca. 45 år.

I DN undrer vi os over, at Hillerød Kommune godtager denne oplysning.

På forespørgsel oplyser ”Vejdirektoratet Projekt og vejteknik, Teknik”, at bassin 8, 9, 11 og 13 senest er blevet oprenset i 2016, mens bassin 10 senest er blevet oprenset i 2023. (Se Mail 1 til 3 i Bilag ”Mailkorrespondance mellem DN-Hillerød og Vejdirektoratet, Projekt og vejteknik, Teknik”)

Dette dokumenteres efterfølgende også vha. foto.

I øvrigt føres der et intensivt driftsmæssigt opsyn med bassinerne: *"VMT (vejmandstilsynet) kører på motorveje/motortrafikveje 3 gange om ugen. Under disse kørsler har de en del instrukser som de skal følge. Herunder skal de indrapportere om der er nogle uhensigtsmæssigheder omkring bassiner herunder opstuvning af vand, forurening mv. som kræver aktioner fra Vejdirektoratets entreprisstyring. Derudover bliver der engang hvert andet år registreret sediment tykkelser i bassiner."*

Der er således ikke belæg for Vejdirektoratets oplysning om, *"at de 5 eksisterende bassiner ikke har været oprenset side etableringen, hvorfor det er deres vurdering, at der ikke foregår en rensning i bassinerne i dag."*

På baggrund af den "Vejdirektoratet Projekt og vejteknik, Teknik" dokumentation for drift og oprensning er det forventeligt, at bassinerne er fuldt funktionsdygtige mht. rensning og reduktion af den hydrauliske belastning.

Det undrer DN, at "Ansøger" før udarbejdelsen af "Udledte mængder af næringsstoffer pr. bassin, Vejdirektoratet, Niras, 13. marts 2024" ikke har henvendt sig til "Vejdirektoratet Projekt og vejteknik, Teknik" eller "Vejdirektoratets Entreprisstyring" for at få opdateret formodningen om, *"at de 5 eksisterende bassiner ikke har været oprenset side etableringen"*.

Det undrer DN, at Hillerød Kommune har godtaget oplysningen om, at regnvandsbassinerne ikke skulle være oprenset i 45 år. Den manglende oprensning burde have resulteret i en kommunal påtale til Vejdirektoratet.

Vejdirektoratets overestimering af forureningen fra de nuværende bassiner medvirker til, at de kommende bassiner fremstår som en miljøforbedring med en mindre forurening af recipienten.

Vejkonstruktionens betydning

Den planlagte vej er konstrueret således at alt det vand der falder på vejbanen ledes til regnvandsbassinerne. Det er ikke tilfældet med den nuværende vej, hvor en del af vandet derfor vil løbe ud i rabatterne. Her vil vandet kunne nedsive. Derudover vil planterne optage og fordampe en stor del af det tilstrømmende vejvand.

Dette betyder at mængden af overfladevand, der tilledes de nye bassiner pr ha vejoverflade, vil være væsentlig større end det er tilfældet med den nuværende vejkonstruktion.

Udledningstilladelserne og Vejdirektoratets beregninger tage ikke hensyn til dette, hvilket betyder at forureningen fra de nuværende bassiner overvurderes.

Dette er medvirkende til at få de kommende bassiner fremstår som en miljøforbedring.

-

Inddragelse af landbrugsjord i drift

Hillerød Kommune skriver i udledningstilladelserne:

"I forbindelse med udvidelsen tages der landbrugsjord ud af drift. Ansøger har estimeret, at ca. 50 % af det areal der inddrages som motorvej i dag er landbrugsjord i drift."

Problemstillingen er helt reel. Hvis projektet medfører, at der tages gødet landbrugsjord ud af drift, vil det selvfølgelig mindske kvælstofudledningen til recipienten. Men DN forstår ikke, at beregningerne mht. dette hviler på et estimat, når det kunne hvile på en eksakt opgørelse af arealets størrelse.

DN har taget fotos på de steder, hvor bassin 13, 13a og 14 skal anlægges.

Som det fremgår, er det udyrkede områder. Bassin 13 ligger der, hvor J.Jensen i sin tid ville anlægge sin genbrugsvirksomhed. Bassin 14 (øst for motorvejen) er placeret således, at vandet herfra uden problemer kan ledes direkte til den afledning, som vi har foreslået Kommunen. I så fald vil alt regnvand fra motorvejen ledes uden om Stenfeldlillegrøften, og det vil give færre afledningsmæssige problemer.

I dag er der afløb fra 13a og 14 (vest for motortrafikvejen) direkte til vandløb via en olieudskiller. Her kan man næppe henvise til næringsstoffer fra landbrugsjord. Det nuværende lille bassin (R5) vest for motortrafikvejen (det som nedlægges, fordi Kommunen mener, at der her findes bilag 4 arter), og som erstattes af bassin 13 øst for vejen, er ikke placeret i et landbrugsområde. Det fremgår af luftfotos.

Bassin 13

Bassin 13 a

Bassin 14

DN har spurgt ”Vejdirektoratet Projekt og Vejteknik, Teknik” om problemstillingen og fået følgende svar:

(Se Mail 4 og 5 i Bilag ”Mailkorrespondance mellem DN-Hillerød og Vejdirektoratet, Projekt og vejteknik, Teknik”)

DN: ”Vi vil gerne have oplyst, under hvilke forhold at landbrugsjord i forbindelse hermed er/bliver inddraget.”

Svar: ”Alle nødvendige arealer til projektet erhverves via ekspropriationsprocessen. I forhold til den sydlige del af motorvejen (fra Allerød til ca. ved krydsningen af Herredsvejen) er der matrikulært ”forberedt” til vejudbygningen. Det skyldes at man i sin tid eksproprieret til en firesporet motorvej, men man endte med at etablere den nuværende 2+1 motortrafikvej.”

DN: ”Har eller vil udvidelsen medført opkøb eller ekspropriering af landbrugsjord?”

Svar: ”Ja enkelte steder og i forholdsvist begrænset omfang, set i lyset af andre motorvejsudbygningsprojekter, da man som nævnt ovenfor, tidligere har eksproprieret en del af arealerne til motorvejen for den sydlige del af projektet.”

DN: ”Er der eller vil der blive opsagt leje eller forpagtningsaftaler på landbrugsjord langs anlægget?”

Svar: ”Ja enkelte steder.”

DN: ”I givet fald, hvilke arealer (matrikler) er der tale om og hvor store landbrugsarealer på den enkelte matrikel inddrages der?”

Svar: ”Vejdirektoratet er ved at udarbejde ekspropriationsmaterialet for strækningen mellem Allerød og ca. ved afkørslen til Peder Oxes Alle, som skal ligge klar til foråret 2025. Den resterende del af strækningen forventes at ligge klar i efteråret 2025. De endelige arealangivelser kan derfor ikke oplyses endnu.

På Hillerødmotorvejens projekthjemmeside kan I dog se nærmere på de arealer der blev behandlet på besigtigelsesforretningen. Det er disse arealer – dog med tilpasninger i henhold til det der blev aftalt på besigtigelsesforretningen – som skal eksproprieres til foråret 2025 for den sydlige del af motorvejen og forventeligt efteråret 2025 for den nordlige del.

Link til arealsiden på projekthjemmesiden: [Areal | Vejdirektoratet](#)

Link til besigtigelsesplanerne: [Tekniske bestemmelser Besigtigelse Større Anlæg](#)”

Af spørgsmål og svar ses det, at der kun ”enkelte steder og i forholdsvist begrænset omfang” inddrages dyrkede landbrugsarealer.

Det betyder, at estimatet af, ”at ca. 50 % af det areal der inddrages som motorvej i dag er landbrugsjord i drift.” reelt er en væsentlig overestimering, der er med til at fremstille projektet som en miljøforbedring.

DN mener, at det er nødvendigt, at Vejdirektoratet og Hillerød kommune ved fysisk tilstedeværelse bestiger den enkelte mark, for derved at afgøre, om marker er dyrket. Først derefter er det muligt, at foretaget en beregning af det areal der inddrages som motorvej og som i dag er landbrugsjord i drift.

Det er uforståeligt, at Hillerød Kommune som miljøansvarlig myndighed ikke har bedt Vejdirektoratet om en konkretisering af arealets størrelse.

Hydraulisk påvirkning, bassin 13, 13A og 14.

Det anføres fejlagtigt, at der i dag er afløb til Pøleå fra 3 bassiner, 13, 13a og 14. Der er i dag kun afløb fra ét bassin, R5 (betegnelsen for et mindre bassin vest for motortrafikvejen). Dette nedlægges og erstattes af et nyt bassin 13 øst for vejen. 13A og 14 fungerer i dag alene ved direkte udledning til vandløb via en olieudskiller.

Der afledes i dag vejvand (via bassin R5 og de to direkte udløb) fra et vejareal på 6 ha. Til de nye bassiner afledes regnvand fra 10,7 ha vej. En ukendt, men formentlig betragtelig del af regnvandet afledes i dag fra den eksisterende motortrafikvej til grøfter eller rabatten, hvor vandet renses let og nedsives. Den planlagte afledning opsamler regnvandet 100%. Det betyder for vandløbene en merudledning, der ikke er taget højde for i godkendelserne. Det kan ikke fastslås, hvor stor merudledningen reelt er, da der tilsyneladende ikke findes oplysninger om graden af afløb til rabatten. Den kan sagtens være af en anseelig størrelse. Det betyder, at der er tale om forskellige forudsætninger for beregning af de to afledninger, noget afgørelserne ikke tager højde for. Udledningen til vandløbene vil derfor med et forsigtigt skøn blive fordoblet i forhold til i dag.

Kommunen har således undervurderet den hydrauliske påvirkning i vandløbene. Hertil kommer, at hver godkendelse vurderer påvirkningen isoleret for det enkelte bassin. Det giver ingen mening, når den hydrauliske påvirkning i fx Stenfeltlillegrøften relaterer sig til den samlede udledning, der sker simultant fra de tre bassiner. Udledningen (l/sxred.ha) skal ligeledes lægges sammen for at få et billede af den samlede flowintensitet.

Det skal ses i sammenhæng med, at afledningen fra de tre bassiner udledes i Stenfeltlillegrøften. Dette vandløb er i dag allerede hydraulisk udfordret. Det hænger sammen med, at vandløbet er smalt, har ringe fald og har tendens til at lukke til pga. indvækst af siv. Det har ført til jævnlige oversvømmelser af de brednære arealer til gene for bredejerne. Vi mener således, at det er en fejlagtig konklusion, når afgørelsens pkt. 8.2 skriver flg. om hydrauliske konsekvenser:

'..... Det er Hillerød Kommunes vurdering, at gennemførelse af projektet med udledning fra bassin14 til Stenfeltlillegrøften tilgodeser vandløbets naturlige hydrauliske kapacitet, idet der ikke sker oversvømmelse af de ånære arealer som følge af udledning fra regnvandsbassinet i hverken Stenfeltlillegrøften eller i Pøle Å'.

Det samme står for de to andre bassiner.

Realiteten ved regn er, at Stenfeltlillegrøften vil modtage den fulde mængde af regnvand fra de tre bassiner, hvilket er 73 l/s, (ud over det naturlige bidrag og evt. overløb fra bassin).

Fællesregulativet for de to små vandløb tillader kun 0,33 l/sxredha (sv. til 3-4 l/s), så der er tale om en anseelig overskridelse. I denne sammenhæng synes det uforståeligt, at hydrauliske beregninger kun retter sig mod Pøleå, selv om såvel Freersvanggrøften og Stenfeltlillegrøften begge er offentlige vandløb med fællesregulativ.

Efter vores opfattelse hviler denne del af afgørelsen på et mangelfuldt og fejlagtigt grundlag.

Bilag 4 arter

Der har gennem de seneste 5-6 år levet bævere i området omkring Pøleå og Stenfeltlillegrøften. De yngler i et nærliggende moseområde, og færdes bl.a. i Stenfeltlillegrøften, hvor de bygger dæmninger. Disse dæmninger er en forstærkende årsag til de hyppige oversvømmelser i de vandløbsnære arealer. Bævere betragtes som en bilag 4-art, om hvilke der bestemmes (B. nr. 2091):

'.....at en myndighed ikke kan give tilladelse, dispensation, godkendelse mv. af et projekt, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde.....'

I hver af de tre godkendelser anføres enslydende:

'Vandføringen i Pøle Å påvirkes ikke væsentligt og som nævnt ovenfor vurderes det, at udledning fra bassinet ved motorvejen ikke vil ændre koncentrationen af næringsstoffer og miljøfremmede stoffer i Stenlillegrøften og Pøle Å væsentligt. Det vurderes således, at projektet ikke vil påvirke bestanden af bæver i området.'

Denne vurdering sidestiller forholdene i Pøleå med forholdene i Stenfeltlillegrøften. De to vandløb er vidt forskellige, og må derfor vurderes separat. Vurderingen i hver af de tre afgørelser tager desuden udgangspunkt i udledningen fra et enkelt bassin. Det er uden mening, idet det er den samlede udledning, der skal lægges til grund, når påvirkningen i Stenfeltlillegrøften vurderes. En fordobling af vandflowet vil påvirke forholdene for bævernes færden, og efter vores opfattelse vil udledningen 'beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i dette for dyrene naturlige udbredelsesområde'. Bæverne yngler ikke i vandløbet, men raster uden tvivl. Det øgede vandflow vil derfor beskadige, måske endog ødelægge muligheden for at raste.

Afgørelsernes vurdering bygger derfor på et fejlagtigt grundlag ved ikke at tage udgangspunkt i den samlede udledning.

Udledning af miljøfremmede stoffer

I to breve (18. dec.23 og 17. jan.24) fra Hillerød Kommune til Trafikstyrelsen udtrykker Kommunen skepsis over for Styrelsens udmeldinger. Det drejer sig bl.a. om størrelsen af bassin 14 og dets indretning. Endvidere ytrer Kommunen tvivl om det datagrundlag i VVM'en for indhold af miljøfarlige stoffer, som Trafikstyrelsen lægger til grund, ligesom Kommunen ikke kan afvise, at der kan være tale om en forringelse af kvalitetselementerne i Arresø (ud fra Weserdommens forringelsesprincip).

Vi ved ikke, om afgørelserne har taget højde for disse betænkeligheder.

Mange bassiner indeholder forurenede sediment. Ifølge ansøgers egne beregninger er miljøkvalitetskravene overskredet for 6 ud af 9 stoffer i udledning fra bassin 14 (antracen, bly, cadmium, kobber, nikkel og zink). Ved udledningen til de to grøfter er flere af grænseværdierne (miljøkvalitetskrav) overskredet: BOD 6 mg/l(1,8mg), Bly 29(1,2), Kobber 15(1,48), Nikkel 6,0(4,0), Zink 49(9,4).

Afgørelserne forholder sig ikke til, hvilken betydning denne overskridelse af miljøfremmede stoffer indebærer i de to små vandløb, der ikke er målsatte, men dog offentlige vandløb. I denne sammenhæng erindreres vi om, at i det nye vejprojekt opsamles 100% af regnvandet, mens en del af det afledte vand i dag havner i rabatten for nedsivning.

Konsekvensen af et stigende trafiktryk og flere elbiler på vejen er ikke vurderet. Mere trafik og tungere elbiler vil betyde et større samlet dækslid med øget afledning af miljøfremmede stoffer fra dæupartikler til bassinerne.

Det er DN's opfattelse at udledningstilladelse kan medføre en forringelse af økologisk og kemisk tilstand og derfor være til hinder for en målopfyldelse af overfladevandsforekomster jf. klagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 (22/02461) samt af miljøstyrelsens nye vejledning om udledning af miljøfarlige stoffer. Det kan ikke afvises, at der vil være en forringelse af kvalitetselementerne i Arresø (ud fra Weser-dommens forringelsesprincip). Derved kan det ikke afvises, at projektet vil medføre en forringelse af den økologisk og kemiske tilstand i Arresø. Arresø har et indsatsbehov for fosfor og Roskilde Fjord har for kvælstof.

Planmæssige forhold ved placering af bassin/sø 14 i delområde 14 ift. Lokalplan 400

I ”Svar fra Hillerød Kommune som berørt myndighed” af 18-12-2023 er der anført en række forhold, der skal tages hensyn til ift. regnvandsbassin/sø 14:

”Delområdet 14 er udlagt til et samlet rekreativt område. Jf. anvendelsesbestemmelsen må området alene anvendes til et samlet naturområde med offentlig adgang. Området må indrettes med anlæg til fritidsaktiviteter. Der må endvidere anlægges søer, vandløb og støj anlæg mod erhvervsområdet. Regnvandsbassinet skal anlægges som et rekreativt anlæg der er i tråd med anvendelsesbestemmelserne i lokalplanen. Der skal derfor redegøres for, at bassinet kan anvendes rekreativt – bade sø, fiskesø, sejlads eller andet. Der skal tillige redegøres for, at bassinet indgår i en samlede plan for hele delområde 14. Hvis det alene skal fungere som et regnvandsbassin og ikke fungere som et positivt element i det fælles landskab, vil det ikke kunne tillades. Der vil ikke kunne dispenseres for lokalplanen, da vi ikke kan dispensere for anvendelsesbestemmelserne” (Med DN’s understregninger)

”Afvanding fra bassin/sø 14

Miljømæssigt har det ikke nogen væsentlig betydning for hvor bassin 14 placeres ud fra de to forslåede områder henholdsvis til vest eller øst fra motorvejen. Placeres bassin 14 mod øst i Lokalplan 400/Ullerød Nord skal bassinet dimensioneres for en 50 års hændelse, tilsvarende resten af Ullerød Nord og i øvrigt indrettes som en sø. Dette betyder, at bassinet i Ullerød Nord bliver langt større end vest for motorvejen, idet det skal håndtere en 50 års hændelse. Bassinets forsinkelsesvolumen bliver under alle omstændigheder stort, da det skal kunne forsinke til Stenfeltlillegrøften. Tillige står grundvandet som sagt meget højt i hele Ullerød Nord, og det må derfor forventes yderligere tiltag i forbindelse med udformning og etablering af bassinet.” (Med DN’s understregninger)

I ”Høringsnotat, Anmeldelse af projektændringer 1340 udbygning af Hillerødmotorvejens forlængelse mellem Allerød og Hillerød til 4-sporet motorvej” af 25. januar 2024 skriver Vejdirektoratet:

Planmæssige forhold – Lokalplan 400 Resume af indkomne forslag og synspunkter

- 1) *Hillerød kommune bemærker, at regnvandsbassin 14 etableres i delområde 14 i lokalplan 400.*

Hillerød Kommune mener ikke der kan gives tilladelse til placeringen af regnvandsbassinet i lokalplanområdet, medmindre regnvandsbassinet kan anvendes rekreativt, eksempelvis bade sø, fiskesø, sejlads eller andet i henhold til bestemmelserne i lokalplan 400.

Vejdirektoratets bemærkninger

Vejdirektoratet bemærker indledningsvist, at anlæg af det statslige vejanlæg, herunder de anlæg der er nødvendige bl.a. af hensyn til at sikre vejens afvanding, er vedtaget ved anlægslov, Lov nr. 802 af 7. juni 2022.

Det påhviler kommunerne at dispensere fra, ophæve eller ændre en lokalplan i tilfælde, hvor der skal etableres statsligt vejanlæg, herunder nødvendige anlæg, på arealer, der i forvejen er lokalplanlagt.

Det er derfor Vejdirektoratets vurdering, at Vejdirektoratets ekspropriationsproces og anlæg af statslig vej ikke påvirkes af, og ej heller er afhængig af kommunernes lokalplanlægning. (Med DN’s understregninger)

DN konstaterer

- at ”Lokalplan 400 for Ullerød Nord” er gældende og trådte i kraft 01.03.2016.
- at Hillerød Kommune ikke har dispenseret fra eller ophæve eller ændre en lokalplan som forslået af Vejdirektoratet.

”Tilladelse til udledning af rensed overfladevand fra bassin nr. 14 ved Hillerødmotorvejens forlængelse til Stenfeltlillegrøften, Pøle Å – systemet” strider imod flere forhold i ”Lokalplan 400 for Ullerød Nord” bl.a.

- Regnvandsbassenet er planlagt som et bassin, der alene skal fungere som et regnvandsbassin og ikke som en sø der kan *”anvendes rekreativt, eksempelvis bade sø, fiskesø, sejllads”*.
- *”Bassinet er dimensioneret med en overløbshyppighed på 5 (T5) og en sikkerhedsfaktor på 1,2” og ikke ”dimensioneret for en 50 års hændelse”*

Udledningstilladelsen er således i strid med Hillerød Kommunes egen tolkning af ”Lokalplan 400 for Ullerød Nord”.

DN vurderer at udledningstilladelsen er ulovlig.

Venlig hilsen

Ulrik Ravnborg, DN-Hillerød, 51926652, ulrik.ravnborg@gmail.com

Kaj Larsen, DN-Hillerød, 50546064, kajlarsen103@msn.com

Jørgen Nielsen, DN-Hillerød, 21475210, jbn.post5@gmail.com

Henning Mørk Jørgensen, havbiolog i DN-sekretariat 31193235, hmj@dn.dk